

2 Samuel 6:3-7. De dood van Uzza

De NBV vertaalt deze verzen zo:

Ze haalden de ark van God uit het huis van Abinadab, dat op een heuvel ligt, en laadden hem op een nieuwe wagen. Abinadabs zonen Uzza en Achio leidden de wagen;

Achio liep voor de ark uit.

David en de Israëlieten speelden voor de HEER op allerlei muziekinstrumenten van hout en op lieren en harpen, op tamboerijnen, rinkelbellen en cimbalen.

Toen ze langs de plek kwamen waar Nachon zijn graan dorste, gingen de ossen daar op af. Uzza stak zijn hand uit en greep de ark van God vast.

De HEER ontstak in woede tegen Uzza en strafte hem ter plekken voor zijn onachtzaamheid, zodat hij op slag dood was.

De Herziene Naardense Bijbel heeft:

Ze rijden de ark van God op een nieuwe kalverkar, dragen hem eerst weg uit het huis van Avinadav dat op de heuvel staat; Oeza en Achjo, Avinadavs zonen, zijn de drijvers van de nieuwe kalverkar

dragen hem eerst weg uit het huis van Avinadav dat op de heuvel staat –met de ark van God- terwijl Achjo gaat voor het aanschijn van de ark uit

en David en heel het huis van Israël voor het aanschijn van de Ene spelen op allerlei stukken cipressenhout,- op harpen, luiten en trommels, op rinkelbellen en cimbalen.

Ze komen aan bij de dorsvloer van Nachon; ineens steekt Oeza zijn hand uit naar de ark van God en grijpt hem vast, want de runderen hebben hem laten kantelen.

Dan ontbrandt de toorn van de Ene tegen Oeza en slaat God hem daar neer om deze onbedachtzaamheid; hij sterft daar bij de ark van God.

Volgens Exodus 25:14 e.v. en Numeri 3:31, 4:15 en 7:9 mochten de ark, en de andere heilige voorwerpen alleen verplaatst worden als ze gedragen werden door Levieten. In 1 Samuel 6 werd de ark door de Filistijnen ook op een kar gezet, maar heidenen wisten niets van deze voorschriften af. David had beter moeten weten.

Het eerste deel van vers 4 is een duplicaat uit vers 3, en wordt meestal daarom weggelaten. Maar tweemaal dezelfde uitdrukking wijst juist op extra nadruk. Dat de kar op een heuvel stond, en dus naar beneden moest, wordt met nadruk verteld. Een kar die naar beneden gaat krijgt extra vaart, en men zal daarom voorzorgmaatregelen hebben genomen. Men zal de ark goed op de wagen gezet hebben toen die naar beneden ging, ervoor zorgend dat die niet naar voren kon schuiven. Maar men heeft niet goed rekening gehouden heeft met het naar achteren schuiven van de kar. En toen de kar steil omhoog ging, in de richting van een dorsvloer, kon deze aan de achterkant van de kar afvallen, omdat men de ark niet geborgd had. (Een dorsvloer lag altijd op een heuveltop, om bij het wannen van het graan gebruik te kunnen maken van de avondwind; de NBV suggereert dat de ossen op het graan afgingen, maar het verhaal vermeldt niet dat er op dat moment gedorst werd).

Als de ark van voren van de wagen af geschoven was, had Achio, die voor de kar liep, zijn hand ernaar uitgestoken. Maar de mannen, waaronder Uzza, hebben er geen rekening mee hebben gehouden dat de kar ook tegen een helling omhoog moest, en dat de ark naar achteren kon gaan schuiven, en dat is Uzza noodlottig geworden. Er staat ook niet dat de ossen ‘struikelden’, maar,

ρθᾶΒᾶη; Ωρμ.ωᾶ ψΚτ letterlijk: ‘want ze lieten de ark vallen’.

Zowel de NBV als Oussoren hebben het over ‘het uitstrekken van de hand’ waarmee Uzza de ark probeerde tegen te houden. Dit woord ‘hand’ komt in het verhaal niet voor. Er staat alleen het woord ‘uitstrekken’. De uitdrukking ‘God sloeg hem’ wordt vaker door bijbelschrijvers gebruikt als verteld wordt dat iemand sterft door, wat wij zouden noemen, een ongeluk. En Uzza liep achter de kar, toen

de ossen deze van de kar lieten vallen. Wat is er logischer dan dat hij onder de ark verpletterd werd, of 'per ongeluk' of met opzet, om te voorkomen dat de heilige ark op de grond viel.

Een ander belangrijk aspect in het verhaal is het materiaal waar de muziekinstrumenten van gemaakt zijn. De NBV heeft het alleen maar over 'hout', maar, zoals Oussoren terecht vertaalt, gaat het over allerlei instrumenten van 'cipressenhout'. Het moet met opzet zijn dat de schrijver het heeft over instrumenten van cipressenhout? Waren dit geen met zorg gemaakte instrumenten, maar zomaar wat stukken hout waarmee men lawaai kon maken? In elk geval is hier geen sprake van een van de drie soorten instrumenten waar muziek mee gemaakt werd (blaasinstrumenten, snaarinstrumenten en slaginstrumenten), maar een ratjetoe. De Joodse geleerde Malbim zegt hierover: in plaats dat de Leviëten met speciale muziekinstrumenten de plechtigheid begeleidden, was het hier een kakafonie van geluiden van alle Israëliëten, op een ongeorganiseerde wijze. Ieder vierde het feest op zijn eigen manier.

Lukas de Grootte, November 2025